Lietas Nr. C12264315
Lietas arhīva Nr. C-0858-16/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Daugavpilī 2016.gada 13.aprīlī

Daugavpils tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Šteine
ar sekretāri I.Ragini, tulci J.Sinkeviču
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstoša daļa

2015.gada 26.oktobrī /pers. A/ cēla maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, norādot, ka atbildētājs ir prasītājas tēvs. Prasītāja nestrādā, mācās vidusskolas 12.klasē. Pēc vidusskolas pabeigšanas plāno mācīties augstskolā. Atbildētājs labprātīgi atteicās sniegt materiālo palīdzību. Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, prasītāja lūdza piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus 108 EUR mēnesī, sākot no prasības iesniegšanas dienas līdz mācību beigām.

2015.gada 30.oktobrī atbildētājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta pirmo daļu uz prasības pieteikumā norādīto dzīvesvietu tika nosūtīts prasības pieteikuma noraksts rakstveida paskaidrojumu iesniegšanai līdz 2015.gada 30.novembrim, izskaidrojot atbildētāja tiesības.

Tiesas noteiktajā termiņā atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par prasību tiesā nav iesniedzis. Atbildētājam nav deklarētās dzīvesvietas, tādēļ tiesnese nolēma iztiesāt lietu tiesas sēdē prasības tiesvedības kārtībā.

Tiesas sēdē prasītāja prasību uzturēja, lūdza piedzīt uzturlīdzekļus 108 EUR mēnesī līdz mācību beigām augstskolā; papildus paskaidroja, ka šogad pabeigs vidusskolu un plāno mācīties Rīgā Latvijas Universitātē vai Medicīnas institūtā. Prasītājai būs papildus izdevumi par dzīves vietu, par mācībām. Pašreiz visus izdevumus apmaksā māte. Par tēva ienākumiem vai viņam piederošu mantu ziņu nav. Uzskata, ka tēvs varētu apmaksāt daļu no prasītājas izdevumiem, pārējo apmaksās māte. Līdz prasītājas pilngadībai tēvs nav piedalījies viņas uztērēšanā.

Uz tiesas sēdi atbildētājs neieradās, nekādi iesniegumi un lūgumi netika saņemti. Par lietas izskatīšanas vietu un laiku atbildētājam tika paziņots atbilstoši Civilprocesa likuma 54.^{1}panta pirmās daļas un 56.panta piektās daļas prasībām, nosūtot tiesas pavēsti pēc prasības pieteikumā norādītās adreses, kas ir atbildētāja pēdējā zināmā dzīves vieta (lietas 39.-40.lapa), un atbilstoši Civilprocesa likuma 59.pantam ar publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" (lietas 41.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu tiesa uzskatīja par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētāja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Uzklausījusi prasītājas paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta trešo daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, tas ir, ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns [..] nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtā daļa paredz, ka ir apgādājamas personas, kas studē dienas nodaļā (pilna laika klātienē).

Dzimšanas apliecības kopija (lietas 8.lapa) apstiprina, ka /datums/dzimušās /pers. A/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. D/.

Daugavpils [..] vidusskolas 2015.gada 23.oktobra izziņa (lietas 9.lapa) apstiprina, ka /pers. A/ mācās minētās mācību iestādes 12.klasē.

Tiesa secina, ka prasītāja mācās vidusskolā, lai iegūtu vidējo izglītību, tādēļ nav spējīga pati sevi apgādāt, viņai ir tiesības pieprasīt uzturlīdzekļus no vecākiem. Prasītāja atrodas mātes apgādībā un saņem uzturlīdzekļus no mātes. Šādos apstākļos atbildētāja pienākums ir uzturēt prasītāju. Atbildētājs savu pienākumu uzturēt prasītāju nav apstrīdējis.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedumā lietā Nr. SKC-1478/2015 tika norādīts, ka Civillikuma 179.pants interpretējams tā, ka bērns, kurš mācās vidējās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā un nav vecāks par 24 gadiem, ir uzskatāms par nespējīgu sevi apgādāt, līdz ar to vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu. Turpretī, ja bērns ir vecāks par 24 gadiem un turpina mācīties, tad pieņemams, ka bērns spēj sevi apgādāt un vecākiem vairs nav pienākums uzturēt bērnu.

Ja līdztekus studijām kādā no iepriekš norādītajām mācību iestādēm bērns strādā un gūst ienākumus vai arī studijas pārtrauc, tad vecāks, kuram piespriests uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums, mainoties apstākļiem, ir tiesīgs celt tiesā prasību par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu jeb atbrīvošanu no šā pienākuma.

Prasītāja plāno turpināt studijas augstskolā. Līdz ar to prasītāja ir tiesīga saņemt uzturlīdzekļus no atbildētāja, ja mācības turpinās dienas nodaļā un šajā laikā negūs ienākumus darbā.

Lai noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, ir jānoskaidro pušu mantiskais stāvoklis, spējas uzturēt bērnu un prasītājas vajadzībām nepieciešamo līdzekļu apmērs.

Prasītāja norādīja, ka viņas pašreizējie vidējie mēneša izdevumi ir 80 EUR, pēc vidusskolas turpinās mācības augstskolā un tad izdevumi pieaugs.

Tiesai nav šaubu par to, ka vidusskolniecei ir izdevumi par īri un komunālajiem pakalpojumiem, ēdienu, apģērbu, apaviem, mācību piederumiem, kancelejas precēm.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 20.novembra spriedumā lietā Nr. SKC-2885/2015 tika norādīts, ka uzturlīdzekļu minimālais apmērs bērniem līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir noteikts Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", bet pēc bērna 18 gadu vecuma sasniegšanas tas nav limitēts un tā noteikšanas vienīgais kritērijs atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai ir vecāka spējas un viņa mantas stāvoklis.

Tiesa uzskata, ka prasītājai ir nepieciešami uzturlīdzekļi, tādēļ uzturlīdzekļu apmēru jānosaka samērā ar vecāku reālo mantas stāvokli un spējām uzturēt bērnu.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2015.gada 11.decebra izziņas (lietas 24.-25.lapa) apstiprina, ka atbildētājam laikā no 2015.gada 1.maija ienākumu nav, pabalstus persona nesaņem. Par citiem atbildētāja ienākumiem pierādījumi netika iesniegti.

Izvērtējot atbildētāja spējas uzturēt bērnu un mantisko stāvokli, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā ir samērīgi noteikt uzturlīdzekļu apmēru 60 EUR.

Tiesa secina, ka prasība ir apmierināma daļēji, un no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami uzturlīdzekļi 60 EUR mēnesī, sākot no prasības celšanas dienas, tas ir, no 2015.gada 26.oktobra. Piedziņa turpināma līdz dienai, kad prasītāja varēs pati sevi uzturēt, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, tas ir, ne ilgāk kā līdz 2021.gada 26.jūnijam; piedzītās naudas summas ieskaitot prasītājas norādītajā kontā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Nosakot valsts nodevas apmēru, kura ir piedzenama no atbildētāja valsts labā, tiesa vadās no Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkta, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu (maksājumu kopsumma par vienu gadu 720 EUR).

Izziņa par tiesas izdevumiem (lietas 2.lapa) apstiprina, ka izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu un par sludinājuma ievietošanu oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" ir 9,82 EUR.

Tādejādi no atbildētāja valsts labā ir piedzenama valsts nodeva 108 EUR (15%x720=108) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,82 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu tiesa nosaka atbildētājam termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu – 10 dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 194., 204.[1]pantu, 250.[26] pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

/pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus 60 EUR (sešdesmit *euro)* ik mēnesi, sākot no 2015.gada 26.oktobra un turpinot līdz laikam, kad prasītāja varēs pati sevi uzturēt, bet ne ilgāk kā līdz 2021.gada 26.jūnijam; ieskaitot naudas summas prasītājas kontā Nr./konta numurs/akciju sabiedrībā „Swedbank".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 108 EUR (viens simts astoņi *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,82 EUR (deviņi *euro* 82 *centi*).

Noteikt atbildētājam termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesai 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2016.gada 18.aprīļa, iesniedzot apelācijas sūdzību Daugavpils tiesā.

Tiesnese I.Šteine